

Městský soud v Praze
pracoviště Hybernská
Hybernská 18
111 21 Praha 1

V Praze dne 1. března 2005

Ke sp. zn.: 6 Ca 172/2003

Žalobce (stěžovatel): Náboženská společnost Svědkové Jehovovi,
Bryksova 939/37, 198 21 Praha 9,
zastoupen JUDr. L. Müllerem, Bryksova 939/37, 198 21 Praha 9

Žalovaný: Ministerstvo kultury
se sídlem Maltézské náměstí 471/1, 118 11 Praha 1 – Malá Strana
zastoupené Mgr. Janem Hubkou, ředitelem legislativního a právního
odboru z pověření

Vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti

Dvojmo

I.

Žalovaný se plně ztotožňuje s výrokem a odůvodněním rozsudku Městského soudu v Praze sp. zn. 6 Ca 172/2003 ze dne 29. 10. 2004. Domnívá se, že soud svůj výrok srozumitelně a dostatečně odůvodnil, zákonným způsobem zjišťoval skutkovou podstatu a řádně přezkoumal důvody, které vedly k vydání napadeného rozhodnutí, i řízení, které vydání tohoto rozhodnutí předcházelo. Žalovaný neshledává ani žádný jiný nedostatek, který by odůvodňoval podání kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů.

Žalobce ve zdůvodnění kasační stížnosti nepřináší žádné podstatné skutečnosti. Podle názoru žalovaného jde spíše o poněkud účelové výklady žalobce ve snaze přesvědčit soud, že Náboženská společnost Svědkové Jehovovi má skupinu osob, kterou lze zařadit pod pojem „duchovní“. Ani na základě těchto výkladů však nemůže žalovaný změnit svůj názor, že žalobce nesplnil zákonné podmínky pro přiznání oprávnění k výkonu zvláštního práva podle ust. § 7 odst. 1 písm. f) zákona č. 3/2002 Sb.

Předpoklady pro přiznání oprávnění k výkonu zvláštního práva podle ust. § 7 odst. 1 písm. f) zákona č. 3/2002 Sb. jsou následující:

- a) existence duchovních v registrované církvi nebo náboženské společnosti a
- b) zpovědní tajemství nebo právo obdobné zpovědnímu tajemství je tradiční součástí učení církve nebo náboženské společnosti nejméně po dobu 50 let.

V průběhu prvoinstančního i druhoinstančního správního řízení bylo zjištěno, že žalobce nesplňuje výše uvedené podmínky ad a) a b).

Jako podklady potvrzující, že povinnost mlčenlivosti duchovních v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství nebo s výkonem práva obdobného zpovědnímu tajemství je tradiční součástí učení Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi nejméně 50 let, předložil žalovaný ve správním řízení vyznačené pasáže z výtisku „Strážné věže“ z listopadu 1945. V těchto textech ovšem není obsaženo nic, co by spolehlivě a bezpochybně prokazovalo tvrzení žalobce. Jde spíše o určité principy chování členů náboženské společnosti vůči sobě navzájem, například „...aby žvaněním a klevetami nebyla působena nesvornost“ nebo „záležitost, kterou třeba objasnit, nemá být projednávána před celou skupinou...“ apod. Nic však nenasvědčuje tomu, že by šlo o zachovávání mlčenlivosti v tom smyslu, jak ho chápe nejen zákon č. 3/2002 Sb., ale např. i trestní řád (§ 99 odst. 2), trestní zákon (§ 168 odst. 3), zákon o přestupcích (§ 60 odst. 1) nebo správní řád (§ 35 odst. 2).

K doplnění předložil žalobce i pasáže z novějších čísel „Strážné věže“ z let 1972, 1982 a 1996. Tyto texty však také svědčí pouze o respektování důvěrnosti určitých sdělení a lze je charakterizovat jako pravidla slušného chování mezi členy náboženské společnosti.

Žalobci se tak nepodařilo prokázat splnění podmínky ad b), že povinnost mlčenlivosti duchovních v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství nebo s výkonem práva obdobného zpovědnímu tajemství je tradiční součástí jeho učení nejméně 50 let.

Podrobněji se k nesplnění této zákonné podmínky vyjádřil žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí č. j. 4499/2003 ze dne 28. 2. 2003. Žalovaný podrobně popsal skutečnosti, které odůvodňují nepřiznání oprávnění k výkonu zvláštního práva „zachovávat povinnost mlčenlivosti duchovními v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství nebo s výkonem práva obdobného zpovědnímu tajemství“ podle ust. § 7 odst. 1 písm. f) zákona č. 3/2002 Sb.,

o církvích a náboženských společnostech. Toto rozhodnutí potvrdil ministr kultury svým rozhodnutím k č. j. 4499/2003 ze dne 25. 6. 2003, kterým zamítl rozklad podaný žalobcem proti uvedenému prvoinstančnímu rozhodnutí.

V kasační stížnosti se žalobce snaží především prokázat, že splnil podmínku ad a), tedy že v Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi existuje skupina členů, které lze chápat jako „duchovní“ ve smyslu zákona č. 3/2002 Sb. Uvádí, že se „práva mlčenlivosti nedomáhá pro všechny své členy..., nýbrž pouze pro poměrně malý okruh svých členů, které lze zcela jednoznačně identifikovat.“

Žalovaný se v této otázce ztotožňuje se závěry Městského soudu v Praze uvedenými v odůvodnění napadeného rozsudku. Ze samotného smyslu institutu povinnosti mlčenlivosti duchovních a jeho promítnutí do právních předpisů (trestní řád, trestní zákon, správní řád aj.) plyne zcela jasně, že je omezen na osoby, které v příslušné církvi nebo náboženské společnosti představují jednoznačně definovanou a identifikovatelnou skupinu, zřetelně vymezenou oproti ostatním členům církve nebo náboženské společnosti, která je takto vnímána i třetími osobami, orgány činnými v trestním řízení, správními orgány apod. To lze dovodit i z ust. § 10 odst. 3 písm. g) zákona č. 3/2002 Sb., podle kterého musí být v základním dokumentu církve nebo náboženské společnosti uveden způsob ustavování a odvolávání duchovních. Základní dokument je součástí veřejné části Rejstříku registrovaných církví a náboženských společností (ust. § 17 zákona č. 3/2002 Sb.). Smyslem veřejné přístupnosti údajů obsažených v rejstřících vedených podle zákona č. 3/2002 Sb. je ochrana právní jistoty a zajištění informovanosti třetích osob o registrovaných církvích a náboženských společnostech a dalších subjektech registrovaných nebo evidovaných podle zákona č. 3/2002 Sb. Veřejná informace o tom, jak může dojít k ustavení nebo odvolání duchovního, může být podstatná mj. i pro účely zjištění, zda určitá osoba má či nemá právo zachovat mlčenlivost o určitých skutečnostech v situaci, kdy by jiná osoba („neduchovní“) měla např. povinnost vypovídat. Tato informace však v základním dokumentu žalobce chybí a je v něm naopak uvedeno, že „Společnost nemá třídu duchovních“.

Pokud by „starší“ a „dozorci“ měli být vnímáni jako osoby, které mají postavení obdobné duchovním, nemohla by být v základním dokumentu žalobce tato jednoznačná věta, že třídu duchovních nemá. Kromě toho je v příslušné pasáži základního dokumentu uvedeno: „V každém sboru je rada starších, která se ujímá vedení ve sborové činnosti a vykonává pastýřskou práci. Křesťanskou duchovenskou činnost jsou oprávněni vykonávat všichni svědkové Jehovovi. Ustavování a odvolávání členů Výboru Společnosti je popsáno v bodě d), ustavování a odvolávání členů Výboru Sboru je popsáno v bodě f).“ To rovněž potvrzuje názor, že žalobce nemá zvláštní skupinu členů v postavení obdobném duchovním.

Žalobce v kasační stížnosti dále poukazuje na 5. kapitulu knihy „Organizování, abychom dovršili svou službu“. Tato kniha je součástí registračního spisu uloženého u žalovaného. Po podrobném prostudování 5. kapitoly („Dozorci, kteří pasou stádo“) žalovaný konstatuje, že jde o jakýsi „organizační řád“, kde je uvedeno například, jaké povahové a osobnostní vlastnosti musí mít dozorce, jak lze tohoto postavení dosáhnout, o odpovědnosti dozorců apod. Ani na základě tohoto textu nelze učinit závěr, že „starší“ a „dozorci“ mají postavení duchovních. Sám žalobce v kasační stížnosti uvádí, že jde o duchovní neboli pastýřskou péči o sbory „v organizačně-právním smyslu“.

Žalovaný nesouhlasí s domněnkou, že za duchovní považuje pouze osoby, které mají „v teologickém smyslu postavení duchovních (tedy privilegované třídy se zvláštním vzděláním)“, jak by se dalo soudit z textu ve III. části zdůvodnění kasační stížnosti. Za duchovní lze označit osoby, které jsou, jak je výše uvedeno, jasně identifikovatelnou skupinou v rámci církve nebo náboženské společnosti, vymezenou jednak v registrovaném základním

dokumentu podle zákona č. 3/2002 Sb. a zpravidla také ve vnitřních předpisech církve nebo náboženské společnosti. Rozhodně žalovaný nikdy netvrdil, že jde o „privilegovanou“ skupinu a ani zvláštní vzdělání duchovních není u žádné z registrovaných církví a náboženských společností požadováno. Žalovanému ani nepřísluší určovat, jakého stupně vzdělání musí duchovní dosáhnout.

K výkladu žalobce, že pojmy „duchovenská“ či „duchovní“ služba je třeba vykládat dvěma různými způsoby, žalovaný uvádí, že jeden a tentýž pojem nelze ve vztahu k právnímu předpisu a možnosti získat na jeho základě určité významné oprávnění vykládat odlišně. Naopak je nutné vůči každé církvi nebo náboženské společnosti, která požádá o přiznání oprávnění k výkonu zvláštních práv podle zákona č. 3/2002 Sb., postupovat vždy stejně dle shodných měřítek. Slova a jejich spojení užitá v textu zákona k vyjádření podmínek, které musí být splněny za účelem přiznání práva, musí být naopak ve vztahu ke každému žadateli vykládána stejně, jinak by šlo o nepřipustnou diskriminace a nestejný přístup správního orgánu k různým subjektům. Ani pojem „duchovenská“ či „duchovní“ služba není proto možné vykládat různými způsoby. Žalobcův dvojí výklad proto považuje žalovaný za zcela irelevantní a nesouvisející s daným sporem, a to i proto, že zákon č. 3/2002 Sb. ani neváže přiznání oprávnění k výkonu zvláštního práva podle ust. § 7 odst. 1 písm. f) na výkon duchovní služby, ale pouze na splnění podmínek označených výše v tomto vyjádření jako a) až b).

II.

Vzhledem k výše uvedenému žalovaný nesouhlasí s návrhem na vydání rozsudku kasačního soudu tak, jak ho formuluje žalobce, a naopak navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou rozsudkem zamítl